

Mazsalacas Parka ielas aleja

Dabas piemineklis Mazsalacas Parka ielas aleja atrodas Mazsalacas novadā, Mazsalacas pilsētā.

Aleja atrodas abpus ielas braucamajai daļai, kas ved uz Valtenbergu muižu.

Aleju veido divas paralēlas koku rindas – dažādu sugu koki, abpus asfaltētajai ielas braucamajai daļai un lielākajā daļā posma tā atrodas uz mākslīga vaļņveida paaugstinājuma, ko ietver sekli grāvji.

Vecāko alejas koku vecums varētu būt aptuveni 180 gadu – uz nesen nozāgēta oša celma saskaitītas aptuveni 170 gadskārtas (skatīt celma foto pielikumā). No senākajiem muižas stādījumiem pārsvarā ir saglabājušās parastās liepas (*Tilia cordata*), parastie ozoli (*Quercus robur*), kā arī nedaudzi parastie oši (*Fraxinus excelsior*). Aptuveni puse vai vairāk koku ir jaunāki par senajiem muižas stādījumiem – stādīti pirms 60-70 gadiem. Jaunākas ir lielākā daļa parasto kļavu (*Acer platanoides*) un viena ābele (*Malus domestica*).

Alejas kopgarums ir 759 m.

Pavisam alejā uzskaitīti 94 augoši koki, to starpā 34 liepas, 22 ozoli, 30 kļavas, 7 oši un viena ābele.

Lielākoties koki ir viduvējā vai labā veselības stāvoklī. Trīs koki ir miruši – palikuši kā 3-3,5 m augsti nolauzti stumbri.

Aleju raksturojot izdalītas 2 koku rindas – savstarpēji paralēlas un vienādi garas. Divi oši 2. rindas austrumu galā (pie pilsētas centrālā krustojuma) nav iekļauti alejas rindā, jo ir sliktā stāvoklī, tiem nav īpašas vērtības ne no viena viedokļa, un paredzams, ka drīzumā tie tiks nocirsti.

Veicot atsevišķus mērījumus konstatēts, ka sākotnējie stādīšanas attālumi rindās lielākoties ir aptuveni 7,8 m. Šobrīd, rēķinot uz visu aleju, vidējie attālumi alejā starp kokiem ir 15,2-17,3 m. Koku rindās ir daudz tukšu vietu, bet to uzskaitē netika veikta, jo aleja visā garumā ir ļoti neviendabīga un nav iespējams pateikt, kurās vietās koki varētu būt bijuši.

Attālums starp paralēlajām alejas rindām ir aptuveni 7,5 m. Mazais attālums ir traucēklis pilsētas transportam un rada apdraudējumus kokiem.

Sešas liepas alejā ir sasniegušas dižkoka izmērus pēc stumbra apkārtmēra (>3,50 m). Dižkokiem tika aizpildītas dižkoku apsekojuma anketas.

Raksturīgo koku un dižkoku augstuma mērīšanai tika izmantota metode mērot fotogrāfijās etalongarumu (iezīmēti 1,79-2 m stumbra pamatnē), kā arī visu koka garumu attēlā, un aprēķinot koka augstumu pēc trigonometrijas formulām. Izmērīto koku garumi ir no 13 līdz 27 m.

Aleja, kā jau pilsētas centrā esoša, tiek apļauta. Atsevišķi koki ir nesenā pagātnē nozāgēti.

Attiecībā uz vainagu sakopšanu - alejas stāvoklis kopumā nav tāds, ka tā būtu nepieciešama nekavējoši. Būtu vēlama atsevišķu sauso zaru izzāgēšana daļai koku. Vairākām lielajām liepām ir ļoti plaši vainagi, kas potenciāli varētu sadalīties. Būtu ieteicams arborista novērtējums par atsaišu veidošanas nepieciešamību.

Nav datu par aizsargājamu sugu klātbūtni alejā. Kā interesants veidojums jāatzīmē dižkokā - Mazsalacas Parka ielas alejas 4. liepā, stumbra sadalīšanās vietas žāklē ieaudzis pīlādzis.

Mazsalacas Parka ielas aleja ir nozīmīga kā būtisks un no dažādiem viedokļiem vērtīgs ainavas elements. Tomēr tā lielā mērā ir zaudējusi savu integritāti un būtu apsverams jautājums par alejas kā vienota veidojuma aizsardzības statusa atcelšanu. Pilsētas situācijā nepastāv draudu, ka visus kokus varētu nocirst. Turklāt 6 ir dižkoki, kam aizsardzības statuss saglabājas.

Teritorijā nav informācijas par dabas vērtībām.

Alejas galos ir dabas pieminekļa robežu zīmes.

Ja aizsardzības statuss tiek saglabāts, tad dabas pieminekļa robežas precizējamas atbilstoši situācijai dabā, iekļaujot teritorijā visu platību zem koku vainagiem, kas reāli būtu 10 m plata josla abpus alejai (mērot no stādīšanas vietām) un tikpat arī alejas galos.

Apsekojuma materiāli digitālā formātā sastāv no sekojošām daļām:

1. Alejas apsekojuma anketa	1 gab., 4 lpp.	Ms Excel fails
2. Apraksts	1 gab., 2 lpp.	Ms Word fails
3. Aizpildītas dižkoku anketas	6 gab.	Ms Word fails
4. Fotogrāfiju saraksts ar koordinātēm	1 gab.	Ms Excel fails
5. Fotogrāfijas	31 gab.	.jpg faili
6. Pārskata karte	1 gab.	.jpg fails